

FALKENBERG
REVISORERNA

Datum 2024-03-14

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige – för kännedom

Granskning – Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Revisorerna i Falkenbergs kommun har gett PwC i uppdrag att genomföra en granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas/bolagens verksamhet är ändamålsenlig och tillräcklig.

Vår bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet inte helt är ändamålsenlig och tillräcklig. Vi baserar vår bedömning på genomgången av de revisionsfrågor som redovisas i bifogad revisionsrapport.

Våra rekommendationer är:

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- att det upprättas ett årshjul med tillhörande styrdokument för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, både vad gäller nämnderna och bolagen. Ett årshjul kan hjälpa kommunstyrelsen att mer nogsamt följa verksamheterna samt att kunna fatta rättvisande beslut. Detta skulle kunna göras genom att det i budgeten framgår vad kommunstyrelsen ska genomföra inom ramen för sin uppsiktsplikt samt att det i årsredovisningen finns en bedömning av uppsiktsplikten eller en sammanställning

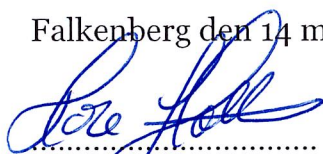
över vad som har genomförts. På så vis kan en sammanhållen process för uppsiktsplikten skapas.

- att kommunstyrelsen får löpande information om bolagens och nämndernas verksamheter genom att få direkt information från nämnderna såväl som bolagen.
- att kommunstyrelsen i protokollen tydliggör när beslut fattas som rör att begära upplysningar. Detta medför en ökad spårbarhet i protokollen och det blir tydligare vilken information kommunstyrelsen önskar erhålla samt vilka upplysningar de begär inom ramen för själva uppsiktsplikten.
- att kommunstyrelsen säkerställer att återredovisning av mål och verksamhet sker för att på så vis kunna begära åtgärder vid behov.

I övrigt hänvisar vi till granskningsrapporten som bifogas i bilaga: PwC Revisionsrapport "Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt".

Vi önskar era kommentarer senast 2024-06-14. Svar skickas till kommunrevisionen; tore.holmefalk@pol.falkenberg.se

Falkenberg den 14 mars 2024

.....
Tore Holmefalk
Ordförande revisionen

.....
Gösta Svensson
Vice ordförande revisionen

Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Falkenbergs kommun

Mars 2024

Emma Eksten, Projektledare och certifierad kommunal revisor

Sara Ljungberg, Projektmedarbetare

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Falkenbergs kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas/bolagens verksamhet är ändamålsenlig och tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet **inte helt** är ändamålsenlig och tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?	Delvis
Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?	Delvis
Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning	Delvis
Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?	Ja

Rekommendationer

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen rekommenderar vi att:

- det upprättas ett årshjul med tillhörande styrdokument för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, både vad gäller nämnderna och bolagen. Ett årshjul kan hjälpa kommunstyrelsen att mer nogsamt följa verksamheterna samt att kunna fatta rättvisande beslut. Detta skulle kunna göras genom att det i budgeten framgår vad kommunstyrelsen ska genomföra inom ramen för sin uppsiktsplikt samt att det i årsredovisningen finns en bedömning av uppsiktsplikten eller en sammanställning över vad som har genomförts. På så vis kan en sammanhållen process för uppsiktsplikten skapas.
- kommunstyrelsen får löpande information om bolagens och nämndernas verksamheter genom att få direkt information från nämnderna såväl som bolagen.

- kommunstyrelsen i protokollen tydliggör när beslut fattas som rör att begära upplysningar. Detta medför en ökad spårbarhet i protokollen och det blir tydligare vilken information kommunstyrelsen önskar erhålla samt vilka upplysningar de begär inom ramen för själva uppsiktsplikten.
- kommunstyrelsen säkerställer att återredovisning av mål och verksamhet sker för att på så vis kunna begära åtgärder vid behov.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Former för uppsiktsplikten	6
Omfattning och innehåll av uppsikten	10
Upplysningar	15
Rapportering till kommunfullmäktige	17
Samlad bedömning	19
Rekommendationer	19
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	19
Bilaga	21
1. Uppsiktsplikt enligt kommunallagen	21

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen 6 kap § 1 och 10 kap §§ 3-6 ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet. Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning samt hos fullmäktige göra de framställningar som behövs.

Med anledning av detta är det av vikt att kommunstyrelse noggrant följer de verksamheter som bedrivs inom kommunen. Särskilt tydlig och viktig blir kommunstyrelsens uppsiktsplikt då någon nämnd går med större och ihållande underskott. I en allt mer ansträngd ekonomi för landets kommuner blir det extra viktigt för kommunen att utöva sin uppsiktsplikt för att på så vis kunna leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter.

Styrelsen får från övriga nämnder och beredningar begära in de upplysningar som de behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Därutöver har kommunstyrelsen också en rad egna verksamheter och processer som de direkt ansvarar för som t ex IT, hållbarhet, intern kontroll osv.

Med utgångspunkt i ovanstående bakgrund och riskanalysen för år 2023 har de förtroendevalda revisorerna beslutat att genomföra en granskning av kommunstyrelsens ansvarstagande för uppsiktsplikten.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas/ bolagens verksamhet är ändamålsenlig och tillräcklig.

Revisionsfrågor:

- Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?
- Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?
- Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?
- Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen 6 kap 1§ och 6§. KL 6 kap, §9 ska ingå i det fall de kommunala bolagen ingår.
- Reglemente för kommunstyrelsen och berörda nämnder
- SKRs skrift Förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag från år 2018

- Bolagsordning
- Ägardirektiv för berörda bolag
- policy för verksamhetsstyrning, ekonomistyrning m m

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta kommunstyrelsens uppsikt över nämnder och bolag. Granskningen avgränsas till att omfatta år 2023.

Metod

Granskningen har genomförts genom intervjuer och dokumentstudier.

Dokumentationsgranskning har gjorts av bland annat protokoll, rutiner, riktlinjer samt ägardirektiv. Intervjuer har skett med:

- Ordförande Falkenbergs Bostads AB
- Ordförande Falkenberg Energi AB
- Ordförande i Falkenbergs vatten och renhållning AB och vice ordförande VIVAB
- VD Destination Falkenberg
- Kommunstyrelsens ordförande
- Kommundirektör
- Ekonomichef
- Kanslichef
- Ordförande servicenämnden
- Ordförande socialnämnden
- Ordförande barn- och utbildningsnämnden
- Ordförande kultur-, fritids- och tekniknämnden

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten är kvalitetssäkrad av Rebecca Lindström, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwC:s interna riktlinjer.

Granskningsresultat

Former för uppsiktsplikten

Revisionsfråga 1: Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?

lakttagelser

Falkenbergs kommun består, förutom kommunstyrelsen, av åtta nämnder¹ och dess förvaltningar. De kommunägda bolagen i kommunen finns samlade under koncern- och moderbolaget Falkenbergs Stadshus AB. Falkenbergs Stadshus AB äger Destination Falkenberg AB, Falkenberg Energi AB, Falkenbergs Bostads AB och Falkenbergs Vatten och Renhållnings AB. Falkenbergs Vatten och Renhållning AB är en del av Vatten och Miljö i Väst AB som ägs tillsammans med Varbergs kommun.

I Falkenbergs kommun finns inget styrdokument som uteslutande reglerar uppsiktsplikten. Begreppet kommunstyrelsens uppsiktsplikt återkommer däremot i olika styrdokument såsom *kommunstyrelsens reglemente*, *Falkenbergs kommuns styrmodell*, *Policy för intern kontroll och generellt ägardirektiv*. I genomförda intervjuer nämns framförallt kommunstyrelsens reglemente och kommunens styrmodell som dokument i vilka uppsiktsplikten beskrivs. Av intervjuer uppges att uppsiktsplikten främst utövas i samband med det årliga styrnings- och uppföljningsarbetet som följer en specifik process under året. Därtill uppges att uppsiktsplikten sker genom olika former av dialoger som vi återkommer till längre fram i rapporten.

Uppsikt genom övergripande styrdokument

Av kommunstyrelsens reglemente, fastställt av kommunfullmäktige 2018-12-18 § 301 och reviderad 2023-12-19 § 192, framgår bland annat att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha *uppsikt* över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Styrelsen ska också ha *uppsikt* över den kommunala verksamheten som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Av Falkenbergs kommuns styrmodell, antagen av kommunfullmäktige 2023-03-28 § 44, anges en helhetsbild av hur verksamheten i kommunkoncernen leds och styrs, hur arbetet planeras och följs upp samt vilka krav som ställs på nämnder och bolag. Bland annat lyfts att gemensam uppföljning sker vid fem tillfällen per år: *månadsrapport* efter februari och oktober, *tertiarapport* efter april, *delårsrapport* efter augusti och *årsredovisning* efter årets slut. Vid kommunfullmäktiges sammanträde 2023-12-19 §185 beslutade kommunfullmäktige att revidera styrdokumentet för kommunens styrmodell utifrån föreliggande förslag om förändrad frekvens i den ekonomiska uppföljningen. Beslutet innebär att nämnderna själva avgör huruvida de vill göra ytterligare ekonomiska uppföljningar, men vidareberapportering till kommunstyrelsen krävs endast vid tertial 1

---

¹ Barn- och utbildningsnämnden, Bygglövsnämnden, Kultur-, fritids- och teknikkommittén, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Servicenämnden, Socialnämnden, Valnämnden och Överförmyndarnämnden (gemensam).

(april), delårsbokslut (augusti) och årsbokslut. Av ärendebeskrivningen framgår att i det fall en nämnd befarar ett större underskott ska nämnden skyndsamt rapportera detta till kommunstyrelsen. I det fall detta behov finns vid andra tillfällen än de ordinarie uppföljningarna anmäls detta som ett enskilt ärende till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan även vid behov begära in en ekonomisk redogörelse vid andra tidpunkter än de ordinarie uppföljningarna.

Utöver ovan finns också en *Policy för intern kontroll*, fastställd av kommunfullmäktige 2017-11-31, reviderad 2022-11-29, som bland annat lyfter att kommunstyrelsen med utgångspunkt från nämndernas och bolagens uppföljningsrapporter ska utvärdera kommunens samlade arbete med intern kontroll och i de fall förbättringar behövs ta initiativ till och besluta om sådana. Uppföljning av föregående års plan för intern kontroll beslutas av nämnderna och bolagen i februari och av kommunstyrelsen (både kommungemensam och nämndernas) senast under *mars månad*.

Former för uppsikt över nämnder

Förutom den struktur som anges i ovan nämnda styrdokument sker årliga **resultatdialoger** med nämnderna. Enligt beslutad styrmodell ska, med utgångspunkt i nämndernas och bolagens årsredovisningar, resultatdialoger genomföras under *februari* och *mars*. Tidigare år har hela kommunstyrelsen träffat presidierna i alla nämnderna vid ett och samma tillfälle för att diskutera året som gått och utmaningar framåt. Från och med år 2024 sker en förändring där kommunstyrelsens arbetsutskott träffar nämndernas presidier i separata dialoger för att på ett mer fördjupat sätt diskutera utmaningarna i nämnderna. I genomförda intervjuer finns en samstämmighet i att resultatdialogerna är värdefulla och välfungerande. Det är dock oklart om och hur minnesanteckningar från dessa resultatdialoger kommer att föras och hur dessa kommer delges vidare.

Utöver dessa dialoger sker också månadsvisa **ledningsgruppsträffar** för tjänstepersoner emellan men också **ordförandeträffar** där nämndernas och bolagens ordföringar ses för att diskutera aktuella frågor. Vid genomförda intervjuer finns en samstämmighet om att dessa forum fungerar väl och uppges vara ett bra forum för att lyfta gemensamma frågor och utmaningar som rör kommunen som helhet. Enligt intervju förs anteckningar under ordförandeträffarna men som inte rapporteras vidare till kommunstyrelsen.

Utöver ovan nämnda forum sker inte några specifika träffar eller tillfällen då nämnderna blir inbjudna till kommunstyrelsen i sin helhet. De forum som finns är främst på presidienivå i kommunstyrelsen som i sin tur ansvarar för att föra viktig information vidare till kommunstyrelsen.

Former för uppsikt över bolag

Det **generella ägardirektivet** beslutat 2021-12-21 §229 och reviderat 2023-06-27 §92 av kommunfullmäktige gäller för samtliga helägda kommunala bolag. Syftet med det generella ägardirektivet är att beskriva de gemensamma förutsättningar som Falkenbergs kommunala bolag har att följa. Dokumentet ska tillsammans med övriga styrdokument vara ett verktyg för värdeskapande ägarstyrning av kommunens bolag.

Dokumentet innehåller en redogörelse över kommunens ledningsfunktion, fullmäktiges ställningstagande (principiell beskaffenhet), koncernsamordning, ekonomi samt ansvar och uppföljning.

Under avsnitt 2 "*bolaget som en del av den kommunala organisationen*" framgår att kommunala bolag ska, genom kommunens styrmodell, följa kommunens vision, övergripande mål samt berörda målindikationer. Kopplat till uppsiktsplikten framgår bland annat att bolagen står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente. Det framgår även att bolagen erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Falkenbergs Stadshus AB är moderbolag i Falkenbergs kommuns bolagskoncern. Moderbolaget har i uppdrag att samordna verksamheten i de kommunala bolagen samt ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamheter utifrån kommunfullmäktiges mål, styrdokument och direktiv. Vidare framgår i det generella ägardirektivet att kommunen och respektive bolag ska träffas för *ägarsamråd* minst en gång per år. Kommunen kallar till ägarsamråd och fastställer dagordning. Vid ägarsamråd företräds Falkenbergs kommun av presidiet och VD i Falkenbergs Stadshus AB och bolaget av sitt presidium och VD.

Respektive bolag har egna **riktade ägardirektiv** för sina verksamheter. De riktade ägardirektiven tydliggör specifikt verksamhetens ändamål. Vi har i granskningen tittat närmare på de särskilda ägardirektiven för Destination Falkenberg AB², Falkenberg Energi AB³, Falkenbergs Vatten och Renhållnings AB⁴ och Falkenbergs Bostads AB⁵. Av ägardirektiven framgår bland annat föremålet för bolagets verksamhet, bolagets ändamål och avkastningskrav. Av bolagens respektive ägardirektiv framgår inget specifikt om att bolagen står under uppsikt av kommunstyrelsen såsom det gör i det generella ägardirektivet.

Det delägda bolaget **Vatten och Miljö i Väst AB** ägs av Varberg Vatten AB och Falkenbergs Vatten- och Renhållnings AB som i sin tur ägs av Varbergs och Falkenbergs kommuner. Bolaget omfattas inte av det generella ägardirektivet utan har ett eget ägardirektiv⁶ som i likhet med det generella ägardirektivet beskriver att bolaget står under uppsikt av kommunstyrelsen.

För respektive bolag finns också **bolagsordningar**. I dessa framgår bland annat styrelsens sammansättning, reglering av revision och lekmannarevision samt aktiekapital. Därtill regleras inspektionsrätt under § 15 där det framgår att kommunstyrelsen i Falkenbergs kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och

---

² Beslutad av kommunfullmäktige 2021-12-21 § 229

³ Beslutad av kommunfullmäktige 2021-12-21 § 229

⁴ Beslutad av kommunfullmäktige 2021-12-21 § 229

⁵ Beslutad av kommunfullmäktige 2021-12-21 § 229

⁶ Antagen av kommunfullmäktige 2022-03-29 § 42

räkenskaper samt i övrigt att inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

Av KL 6 kap 9 § framgår att styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda **kommunala ändamålet** och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Av kommunstyrelsens reglemente anges att prövningen ska ske årligen och senast den 30 september. För år 2023 har således inte någon sådan prövning gjorts vid granskningstillfället.

Vid sammanträdet 2023-05-22 § 12 föreslår Falkenbergs Stadshus AB kommunstyrelsen att besluta att följande bolag⁷ har bedrivit sin verksamhet på ett sätt som är förenlig med det kommunala ändamålet för året 2022. Ärendet lyftes i kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-05-30 men ärendet utgick. På grund av en administrativ miss beslutade kommunstyrelsen först vid sammanträdet 2024-01-16 § 8 att bolagen under verksamhetsåret 2022, bedrivit sin verksamhet på ett sätt som är förenligt med det kommunala ändamålet för verksamheten och i enlighet med de kommunala befogenheter som gäller för verksamheten.

I övrigt lyfts under intervjuer att uppsikten sker genom de **ägarsamråd** som enligt det generella ägardirektivet ska ske minst en gång per år. Kommunen kallar till ägarsamråd och fastställer dagordning. Vid ägarsamråd företräds Falkenbergs kommun av presidiet och VD i Falkenbergs Stadshus AB och bolaget av sitt presidium och VD. Enligt intervju sker dessa tre gånger per år. Vidare framhålls under intervjuer att samtalsklimatet är bra i kommunen vilket gör att det finns möjligheter för en nära dialog mellan kommun och bolagen. Förutom ägarsamråd anordnas VD-träffar regelbundet.

I årsredovisning 2022 och delårsrapport 2023 noteras ingen särskild rapportering avseende hur kommunstyrelsen fullgjort sin uppsiktsplikt.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?

Svaret på revisionsfrågan är *delvis*.

Bedömningen görs mot bakgrund av att det saknas styrdokument som reglerar hur uppsiktsplikten ska utformas för nämnderna och kommunkoncernen som helhet. Även om innehållet i uppsiktsplikten för bolagen till viss del finns reglerat i reglemente, styrmodell, policy för intern kontroll, det generella ägardirektivet samt specifika ägardirektiv, anser vi att det behövs styrdokument som skapar en sammanhållen

---

⁷ -Falkenbergs Stadshus AB
- Falkenbergs Bostads AB
- Falkenbergs Bostads Utvecklings AB
- Falkenbergs Bostads Parkeringsbolag AB
- Falkenberg Energi AB
- Falkenberg Energihandel AB
- Falkenbergs Vatten och Renhållning AB
- Vatten och Miljö i Väst AB
- Destination Falkenberg AB

process för hela kommunkoncernen. Enligt vår mening hade ett sådant dokument tydliggjort hur kommunstyrelsen ska fullgöra sitt ansvar, underlätta vid planering av uppsikt samt klargöra förväntningarna på styrelsen, nämnder och bolag vad gäller uppsiktsplikten.

Vi anser dock att det finns aktiviteter som kan betecknas vara inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt genom olika typer av dialogforum. Vi ser det som positivt att det sker kontinuerliga ägardialoger och resultatdialoger och att dessa uppges vara välfungerande. Vi anser att formerna för uppsiktsplikten kan förstärkas genom ett årshjul som beskriver kommunstyrelsens samordning av uppsiktsplikten.

Vi anser att det är angeläget att verksamheten i nämnder och bolag kontinuerligt följs upp. Vi föreslår därför att det i budgeten anges vad kommunstyrelsen ska genomföra för aktiviteter inom ramen för sin uppsiktsplikt både vad gäller bolagen och nämnderna samt att det i årsredovisningen redovisas en bedömning av utfallet gällande uppsiktsplikten. På så vis kan en sammanhållen process för uppsiktsplikten skapas.

Kopplat till revideringen av rapporteringsstrukturen som innebär att nämnderna själva ska rapportera eventuella avvikelser om dessa sker annat än vid tertialrapport, delårsrapport och årsbokslut, ser vi en risk att så inte sker. Det är enligt vår bedömning av vikt att kommunstyrelsen fortsatt utövar sin uppsikt i den mån att exempelvis kunna begära in åtgärder vid behov. Detta gäller för såväl ekonomi som verksamhet.

I förhållande till den föreslagna strukturen i skriften *Förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag* (se bilaga 1 för en sammanfattning) anser vi att det finns ett ansvar för uppsiktsplikten definierat för både kommunstyrelsen och bolagen i gällande reglementen, ägardirektiv och bolagsordningar. Som tidigare konstaterats finns inte några styrdokument kopplat till uppsiktsplikten för bolagen, men av gällande dokument framgår att bolagen ska lämna upplysning om det kommunala ändamålet. Detta genomfördes inte i enlighet med riktlinjerna för år 2022 men förväntas att göras inom angiven tidsram för år 2023.

Omfattning och innehåll av uppsikten

Revisionsfråga 2: Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?

lakttagelser

Omfattning och innehåll i uppsiktsplikten gentemot nämnder

Inom ramen för granskningen har en protokollsgenomgång gjorts. Det finns i protokollen ingen punkt som berör kommunstyrelsens uppsiktsplikt specifikt gentemot nämnderna. Därtill finns inte någon stående informationspunkt i protokollen där exempelvis kommundirektören eller andra verksamhetsföreträdare håller olika typer av informationer.

Kontinuerligt återkommer punkten, redogörelse av *delegationsbeslut* samt *meddelanden och anmälningar*. Vid denna punkt återfinns bland annat protokoll, beslut och olika redovisningar från kommunens nämnder och bolag. Vi noterar att det i huvudsak är

rapporteringar från den gemensamma nämnden för hemsjukvård och hjälpmedel, Samordningsförbundet Halland och kommunala pensionärsrådet.

I tabell 1 framgår antalet ärenden i kommunstyrelsen där nämnderna och deras verksamheter berörs.

Tabell 1: Genomgång av kommunstyrelsens protokoll (perioden oktober 2022 - december 2023)

Nämnder	Antal ärenden i kommunstyrelsen oktober 2022 till december år 2023
Barn- och utbildningsnämnden	11
Bygglövsnämnden	5
Kultur-, fritids- och teknikknämnden	22
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	3
Servicenämnden	2
Socialnämnden	13
Valnämnden	0
Överförmyndarnämnden	2

Tabellen visar ungefär hur många paragrafer från oktober år 2022 fram till december år 2023 som kommunstyrelsen på något vis berört de olika nämndernas verksamheter. Dessa ärenden är av blandad karaktär, allt från revidering av riktlinjer, rapportering av ej verkställda beslut och tillsynsprotokoll avseende inspektion av överförmyndarnämnden. Därtill har de ärenden som redovisats under punkterna *Meddelanden och anmälningar* räknats in. I tabellen är inte motioner eller medborgarförslag rörande nämndernas verksamheter inräknade. Vidare är de gemensamma månadsrapporterna och tertialrapporterna (1 och 2) inte inräknade utan presenteras nedan.

Av kommunstyrelsens reglemente framgår att styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen. Av protokoll noteras att kommunstyrelsen tar del av kommunens månadsuppföljning för februari samt prognos 2023⁸, kommunens tertialrapport 1 efter april⁹, nämndernas månadsuppföljning delårsrapport samt prognos 2023¹⁰ samt nämndernas månadsuppföljning oktober samt prognos 2023¹¹ i enlighet med den beslutade styrmodellen.

Enligt styrmodellen har uppföljningsrapporterna en gemensam grundstruktur men skiljer sig åt i omfattning och fokus. Månadsrapporter och tertialrapport 1 består i huvudsak av en ekonomisk rapportering samt kommentarer till periodens budgetavvikelse och prognos. Av styrmodellen framgår att delårsrapporten ska innehålla en beskrivning av

⁸ 2023-04-11 §100

⁹ 2023-06-13 §147

¹⁰ 2023-10-17 §228

¹¹ 2023-12-05 §258

utvecklingen av kommunens ekonomiska ställning genom fokus på händelser av väsentlig betydelse, målredovisning samt drift- och investeringsredovisning. Vi har för granskningen tagit del av kommunens delårsrapport 2023 där vi noterar att ingen bedömning görs för respektive mål. Vidare noterar vi att utvärderingen av måluppfyllelsen för verksamhetsmålen i delårsrapporten saknar utfall och jämförelse med målindikatorer kopplade till de övergripande målen.

Som tidigare nämnts under revisionsfråga 1 kommer antalet rapporteringar till kommunstyrelsen minska från och med 2024. Detta innebär att rapportering kommer att ske vid tertial 1 (april), delårsbokslut (augusti) och årsbokslut.

Därtill tar kommunstyrelsen del av nämndernas rapportering av internkontroll som presenteras närmare under rubriken *uppsikt genom intern kontroll*.

Som tidigare nämnt i revisionsfråga 1 genomförs resultatdialoger med nämndernas presidium. Detta sker en gång per år och enligt intervju presenterar nämnderna det gångna årets resultat utifrån mål, verksamhet och ekonomi och sammanfattar lärdomar inför kommande budgetplanering. Därtill sker, som tidigare nämnt, månadsvisa **ordförandeträffar** där nämndernas och bolagens ordföringar ses och **ledningsgruppträffar** för tjänstepersoner.

Omfattning och innehåll i uppsiktsplikten av bolagen

Som tidigare nämnts genomförs ägarsamråd kontinuerligt under året. Under dessa lyfts frågor som exempelvis framtidsutsikter, utmaningar och behov. I intervjuer framkommer i stort en samstämmighet i att ägaren är lyhörda för bolagens utmaningar och behov. Det framkommer också att företrädare för bolagen (i huvudsak VD och styrelseordförande) har varit inbjudna till kommunstyrelsen i de fall det har förekommit frågor av principiell beskaffenhet. Vi har inte tagit del av några minnesanteckningar från genomförda ägarsamråd.

I tabell 2 presenteras antalet ärenden där bolagen förekommer till kommunstyrelsen enligt följande:

Tabell 2: Genomgång av kommunstyrelsens protokoll (perioden oktober 2022 - december 2023)

Bolag	Antal ärenden i kommunstyrelsen oktober 2022 till december år 2023
Stadshus AB	5
Falkenbergs Bostads AB	6
Falkenbergs Bostads Utvecklings AB	2
Falkenbergs Bostads Parkeringsbolag AB	2
Falkenberg Energi AB	8
Falkenberg Energihandel AB	3
Falkenbergs Vatten och Renhållning AB	8

Vatten och Miljö i Väst AB	1
Destination Falkenberg AB	3

Tabellen visar ungefär hur många paragrafer från oktober år 2022 fram till december år 2023 som kommunstyrelsen på något vis berört de olika bolagens verksamheter. Dessa ärenden är av blandad karaktär, bland annat antagande av nya verksamhetsområden för VA, Omstrukturering av Falkenberg Energi AB med anledning av EU-direktiv kopplat till renodling av elnätsverksamhet, och hantering av ursprungsgarantier för el. Därtill har de ärenden som redovisats under Meddelanden och anmälningar räknats in samt bolagsgemensamma rapporteringar såsom bolagens årsredovisningar 2022 och uppföljning av intern kontroll.

Enligt intervju tar Stadshus AB löpande del av bolagens styrelseprotokoll, årsredovisningar, tertialrapporter, styrelseprotokoll och redovisning av intern kontroll. Vi kan dock inte se att motsvarande information delges kommunstyrelsen som helhet. Vi noterar dock att kommunstyrelsen tar del av bolagens årsredovisningar 2023-03-14 § 68 och § 69 och rapportering av intern kontroll som presenteras närmare under rubriken *uppsikt genom intern kontroll*. Vi kan heller inte se att protokoll från Stadshus AB når kommunstyrelsen som helhet. Enligt intervju tar dock kommundirektören, ekonomichef och kommunstyrelsens ordförande del av bolagsprotokollen.

Därtill har Stadshus AB löpande dialoger med bolagen. I intervju uppges att Stadshus AB kan också kalla bolagen i särskilda frågor man vill diskutera. Vi har för granskningen erhållit exempel på protokoll där Stadshus AB har haft dialoger med bolagen i olika frågor, exempelvis VIVAB 2023-08-28 § 29 för att diskutera personalsituationen och vid sammanträdet 2023-06-29 § 21 diskuterades Falkenbergs Energi AB:s lönsamhet. I genomförda intervjuer finns en samstämmighet i att dialogerna som finns med stadshus är värdefulla och välfungerande.

I intervju uppges även exempel på att bolagen träffat både kommunstyrelsens arbetsutskott och kommunfullmäktige, detta i samband med den nya mandatperioden för att informera om vad bolagen gör eller om det finns behov av inspel från bolagen i olika frågor.

Uppsikt genom intern kontroll - nämnder och bolagen

Av *policy för intern kontroll* framgår att uppföljning av föregående års plan för intern kontroll beslutas av nämnderna och bolagen i februari och av kommunstyrelsen (både kommungemensam och nämndernas) senast under *mars månad*. Allvarigare avvikelser i den interna kontrollen ska rapporteras till kommunstyrelsen.

Av genomförd protokollgranskning noteras att kommunstyrelsen vid sammanträdet 2023-04-11 §104 godkänner servicenämndens, bygglovsnämndens, kultur-, fritids- och tekniknämndens, barn- och utbildningsnämndens, socialnämndens samt för miljö- och hälsoskyddsnämndens redovisningar av intern kontroll 2022. Därtill beslutar

kommunstyrelsen § 106 om kommungemensamma kontrollpunkterna för intern kontroll 2023 samt nämndernas planer för 2023.

Vid sammanträdet 2023-03-06 tog Stadshus AB del av uppföljning av bolagens interna kontroll för året 2022. I samband med detta föreslår Stadshus kommunstyrelsen att godkänna bolagens uppföljning. Vid samma sammanträde beslutade Stadshus AB att godkänna bolagens internkontrollplaner för året 2023. Vid sammanträdet 2023-04-16 § 102 godkände kommunstyrelsen Falkenbergs Stadshus AB:s godkännande avseende uppföljning av bolagens interna kontroller 2022. Därtill godkänner kommunstyrelsen §105 Falkenbergs Stadshus AB:s godkännande av Falkenberg Energi AB, Falkenbergs Bostads AB, Falkenbergs Vatten och Renhållnings AB och Destination Falkenbergs AB interna kontrollplaner för 2023. Enligt uppgift ska arbetet med internkontroll 2023 rapporteras till Stadshus AB vid mars-sammanträdet 2024.

Av *policyn* framgår att kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas och bolagens uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade arbete med intern kontroll och i de fall förbättringar behövs ta initiativ till och besluta om sådana. I kommunens årsredovisning för året 2022 noteras en bedömning av intern kontroll. Bland annat framgår att arbetet med intern kontroll fungerar väl, men att det finns förbättringspotential.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?

Svaret på revisionsfrågan är *delvis*.

Bedömningen görs mot bakgrund av att det inte finns en systematisk årlig dialog mellan kommunstyrelsen i plenum och respektive bolag samt nämnder. Vi anser att hela kommunstyrelsen bör få mer löpande information, även om vi ser det som positivt att resultatdialoger och ägarsamråd sker, samt att ekonomirapporter presenteras. Vi ser det som en brist att utvärderingen av måluppfyllelsen för verksamhetsmålen saknar utfall i delårsrapporten. Enligt vår mening begränsas kommunstyrelsens möjlighet att utöva sin uppsikt gentemot nämndernas verksamheter när utvärdering av måluppfyllelse saknas.

Vi ser inte heller att bolagsstyrelsernas protokoll förekommer i kommunstyrelsens ärenden, vilket inte är i enlighet med skriften *Förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag* som framhåller att styrelsens protokoll ska utgöra ett underlag för kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Vidare anser vi att kommunstyrelsen följer nämndernas och bolagens verksamheter genom att beslut som rör verksamheterna tas upp under sammanträdena. Vi ser det som positivt att det av protokollen framgår när ärenden som berör nämnder och bolag behandlats. Att det genomförs återkommande ägarsamråd är enligt vår mening värdefullt för att skapa bra relationer mellan de kommunala bolagen och kommunen som ägare.

Vi ser det som positivt att den interna kontrollen för nämnder och bolag presenteras för kommunstyrelsen en gång per år och att det ingår i årsredovisningen under rubriken intern kontroll.

Upplysningar

Revisionsfråga 3: Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?

lakttagelser

Efter genomgång av kommunstyrelsens protokoll perioden oktober 2022 - december 2023 kan vi finna att kommunstyrelsen begär särskilda upplysningar från nämnder när de uppdras att återkomma med åtgärder för att nå en budget i balans.

Nedan presenteras respektive tillfälle:

- **Vid kommunstyrelsens sammanträde 2023-06-13 § 147** föreslår kommunstyrelsen kommunfullmäktige att besluta att godkänna tertialrapport 1 för perioden januari-april 2023. Vidare föreslår kommunstyrelsen fullmäktige att besluta att i samband med delårsrapport per 2023-08-31, ska de nämnder som prognostiserar ett budgetunderskott beskriva sitt arbete med att uppnå en budget i balans. Därtill föreslår kommunstyrelsen fullmäktige att besluta att uppdra åt kommunstyrelsens arbetsutskott att ha en dialog med socialnämndens presidium om nämndens arbete med åtgärder för budget i balans vid ett sammanträde i augusti 2023. Vi noterar av KSAU:s protokoll 2023-08-22 § 188 att KSAU haft dialog med socialnämndens presidium om nämndens arbete med åtgärder för budget i balans.
- **Vid kommunstyrelsens sammanträde 2023-10-17 § 228** föreslår kommunstyrelsen kommunfullmäktige att godkänna delårsrapporten för januari-augusti 2023. I beskrivning av ärendet att de nämnder som prognostiserar ett budgetunderskott ska beskriva sitt arbete med att uppnå en budget i balans. Budgetföljsamheten i nämnderna är en förutsättning för god ekonomisk hushållning och den investeringsnivå som är beslutad i kommunfullmäktige. Därför betonar kommunstyrelsen vikten av att budgetföljsamhet ägnas hög prioritet under resterande del av året. Vid sammanträdet tar kommunstyrelsen inga beslut om åtgärder, dialog eller motsvarande.
- **Vid kommunstyrelsens sammanträde 2023-12-05 § 258** i samband med hanteringen av nämndernas månadsuppföljning per oktober samt prognos 2023 beslutar kommunstyrelsen att kalla barn- och utbildningsnämnden till kommunstyrelsen i januari för att redovisa vilka åtgärder som genomförs för att nå en budget i balans. Av genomförd protokollgranskning noteras att kommunstyrelsen hade en budgetavstämning med barn- och utbildningsnämnden vid sammanträdet 2024-02-13 §27.

Moderbolaget har enligt generellt ägardirektiv i uppdrag att samordna verksamheten i de kommunala bolagen samt ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens

verksamheter utifrån kommunfullmäktiges mål, styrdokument och direktiv. Moderbolaget ska fatta de övergripande beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Vid Stadshus AB:s sammanträde 2023-05-31 § 16 beslutar Stadshus AB om ett antal åtgärder utifrån olika lönsamhetsproblem inom Falkenberg Energi AB. Stadshus AB beslutar att uppmana styrelsen Falkenberg Energi AB att omgående vidta åtgärder för att återställa lönsamheten i bolaget. En första redovisning av planerade åtgärder ska redovisas för Falkenberg Stadshus AB senast 30 juni. Stadshus AB tog del av rapporteringen 2023-06-29 § 21. Vi har inte noterat att kommunstyrelsen begärt eller fått några särskilda upplysningar med hänvisning till ovanstående eller kontrollerat vidtagna åtgärder.

Som tidigare nämnts under revisionsfråga 1 kommer antalet rapporteringar till kommunstyrelsen minska från och med år 2024. Av ärendebeskrivningen framgår att i det fall en nämnd befarar ett större underskott ska nämnden skyndsamt rapportera detta till kommunstyrelsen. I det fall detta behov finns vid andra tillfällen än de ordinarie uppföljningarna anmäls detta som ett enskilt ärende till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan även vid behov begära in en ekonomisk redogörelse vid andra tidpunkter än de ordinarie uppföljningarna.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?

Svaret på revisionsfrågan är *delvis*.

Bedömningen görs mot bakgrund av att vi i protokoll kan spåra vilka upplysningar som begärs från kommunstyrelsens sida när exempelvis nämnder prognostiserar underskott. Vi ser dock att uppföljningen för socialnämnden görs i KSAU. Då det är hela kommunstyrelsen som är ansvarig för uppsiktsplikt anser vi också att hela kommunstyrelsen skulle fått ta del av informationen. Vi ser dock positivt på att uppföljningen kopplat till barn- och utbildningsnämnden har hanterats av hela kommunstyrelsen.

Vidare anser vi att det är en bristfällig hantering att det enbart är Stadshus AB som deltagit i beslut och får återrapportering av vidtagna åtgärder avseende Falkenbergs Energi AB. Vi anser att ärendet är av sådan dignitet att informationen borde nått hela kommunstyrelsen, detta då kommunstyrelsen som helhet ansvarar för uppsiktsplikten. Då kommunstyrelsen inte får del av varken dotterbolagens eller Stadshus ABs protokoll har kommunstyrelsen som helhet i detta specifika fall inte kunnat fullgöra sin uppsiktsplikt.

I övrigt anser vi inte att kommunstyrelsen som helhet begär specifika upplysningar eller kontrollerar vidtagna åtgärder varken från nämnderna eller bolagen. Mot bakgrund av att inte måluppfyllelsen redovisas i samband med delårsrapporten så anser vi att kommunstyrelsen inte begärt tillräckligt med upplysningar avseende verksamheten.

Rapportering till kommunfullmäktige

Revisionsfråga 3: Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning? Iakttagelser

Av kommunstyrelsens reglemente framgår att kommunstyrelsen har till uppgift att två gånger per år rapportera till fullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Vidare ska nämnden två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglementet. Styrelsen ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem fullgjorts. Detta sker i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Av bolagens ägardirektiv framgår att om bolagen avser fatta beslut i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, ansvarar bolagsstyrelsen för att ärendet rapporteras till kommunfullmäktige. Exempel på ärenden av principiell beskaffenhet är följande:

- Strategiska beslut om ändrad inriktning på verksamheten i bolaget eller i dotterbolag.
- Beslut med strategisk betydelse för kommunkoncernen.
- Större investeringar i bolaget eller i dotterbolag.
- Förvärv eller försäljning av fastigheter.
- Förvärv, fusion eller försäljning av verksamheter och aktier i bolaget eller i dotterbolag.
- Bildande av dotterbolag.
- Bolagets ägardirektiv till dotterbolag
- Ställande av säkerhet

Enligt de intervjuade är det tydligt när ett ärende ska vidare i ärendebehandlingen från ett bolag till kommunfullmäktige i och med att det är tydliggjort i ägardirektiven. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska bolaget samråda med kommunstyrelsens arbetsutskott (som också är styrelsen för Stadshus AB). Vid sammanträdet 2023-06-27 §19 hanteras ett ärende i kommunstyrelsen som faller inom ramen för "principiell beskaffenhet". Ärendet avser projektbudget Ågårdprojektet Falkenberg Energi AB. Fullmäktige hanterade ärendet vid kommunfullmäktiges sammanträde 2023-06-27 §102.

Följande är exempel på ärende som har beslutats i fullmäktige oktober 2022 till med december 2023 med anledning av att det avser återrapportering om nämndernas och bolagens ekonomi, verksamhet eller annan information som berör verksamheten:

- 2023-06-27 §92 Revidering av generellt ägardirektiv.
- 2023-01-31 § 1 Information - Destination Falkenberg AB
- 2023-03-28 § 40 Bolagens årsredovisningar 2022
- 2023-04-25 §56 Falkenbergs kommuns årsredovisning 2022.
- 2023-05-30 §74 Redovisning av uppdrag i budget 2023 - Rekrytera dagbarnvårdare och marknadsföra detta alternativ till barnomsorg.

- 2023-05-30 §75 Redovisning av uppdrag i budget 2023 - Utvärdera hur den centrala elevhälsan arbetar kompensatoriskt med mera
- 2023-06-27 §91 Tertialrapport 1 2023 - Falkenbergs kommun.
- 2023-08-29 §116 Antagande av nya verksamhetsområden för VA
- 2023-09-26 §125 Information - Kultur-, fritids- och tekniknämndens verksamhet.
- 2023-10-31 §143 Information - Miljö- och hälsoskydds nämndens verksamhet.
- 2023-10-31 §148 Nämndernas månadsuppföljning delårsrapport samt prognos 2023
- 2023-12-19 §177 Information - Servicenämndens verksamhet.
- 2023-12-19 §190 Fastställande av VA-taxa för 2024

Bedömning

Revisionsfråga 3: Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?

Svaret på revisionsfrågan är *ja*.

Bedömningen grundar vi på att kommunstyrelsen har en tillräcklig återrapportering till kommunfullmäktige gällande bolagens och nämndernas verksamhet. Detta grundar vi på att kommunfullmäktige regelbundet beslutat i och fått information om frågor som rör de kommunala bolagen och nämnderna.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Falkenbergs kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas/ bolagens verksamhet är ändamålsenlig och tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet **inte helt** är ändamålsenlig och tillräcklig

Rekommendationer

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen rekommenderar vi att:

- det upprättas ett årshjul med tillhörande styrdokument för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, både vad gäller nämnderna och bolagen. Ett årshjul kan hjälpa kommunstyrelsen att mer nogsamt följa verksamheterna samt att kunna fatta rättvisande beslut. Detta skulle kunna göras genom att det i budgeten framgår vad kommunstyrelsen ska genomföra inom ramen för sin uppsiktsplikt samt att det i årsredovisningen finns en bedömning av uppsiktsplikten eller en sammanställning över vad som har genomförts. På så vis kan en sammanhållen process för uppsiktsplikten skapas.
- kommunstyrelsen får löpande information om bolagens och nämndernas verksamheter genom att få direkt information från nämnderna såväl som bolagen.
- kommunstyrelsen i protokollen tydliggör när beslut fattas som rör att begära upplysningar. Detta medför en ökad spårbarhet i protokollen och det blir tydligare vilken information kommunstyrelsen önskar erhålla samt vilka upplysningar de begär inom ramen för själva uppsiktsplikten.
- kommunstyrelsen säkerställer att återredovisning av mål och verksamhet sker för att på så vis kunna begära åtgärder vid behov.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
Är kommunstyrelsens former för uppsikten ändamålsenliga och fungerar de tillfredsställande?	Delvis Bedömningen görs mot bakgrund av att det saknas styrdokument som reglerar hur uppsiktsplikten ska utformas för nämnderna och kommunkoncernen som helhet. Vi anser att formerna för uppsiktsplikten kan förstärkas genom

---

ett årshjul som beskriver kommunstyrelsens samordning av uppsiktsplikten.

Är omfattningen av och innehållet i kommunstyrelsens uppsikt tillräcklig?

Delvis

Bedömningen görs mot bakgrund av att det inte finns en systematisk årlig dialog mellan kommunstyrelsen i plenum och respektive bolag samt nämnder. Vi anser att hela kommunstyrelsen bör få mer löpande information, även om vi ser det som positivt att resultatdialoger och ägarsamråd sker, samt att ekonomirapporter presenteras.

Vi ser inte heller att bolagsstyrelsernas protokoll förekommer i kommunstyrelsens ärenden, vilket inte är i enlighet med skriften *Förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag*.

Vi ser det som positivt att den interna kontrollen för nämnder och bolag presenteras för kommunstyrelsen en gång per år och att det ingår i årsredovisningen under rubriken intern kontroll.

Begär kommunstyrelsen upplysningar från nämnderna och bolagen och kontrollerar vidtagna åtgärder i tillräcklig utsträckning?

Delvis

Bedömningen görs mot bakgrund av att vi i protokoll kan spåra vilka upplysningar som begärs från kommunstyrelsens sida när exempelvis nämnder prognostiserar underskott. Vi ser dock att uppföljningen för socialnämnden görs i KSAU. Då det är hela kommunstyrelsen som är ansvarig för uppsiktsplikt anser vi också att hela kommunstyrelsen skulle fått ta del av informationen. Vi ser dock positivt på att uppföljningen kopplat till barn- och utbildningsnämnden har hanterats av hela kommunstyrelsen.

Vidare anser vi att det är en bristfällig hantering att det enbart är Stadshus AB som deltagit i beslut och får återrapportering av vidtagna åtgärder avseende Falkenbergs Energi AB. Vi

---

anser att ärendet är av sådan dignitet att informationen borde nått hela kommunstyrelsen, detta då kommunstyrelsen som helhet ansvarar för uppsiktsplikten.

Mot bakgrund av att inte måluppfyllelsen redovisas i samband med delårsrapporten så anser vi att kommunstyrelsen inte begärt tillräckligt med upplysningar avseende verksamheten.

Rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige i tillräcklig utsträckning?

Ja
Bedömningen grundar vi på att kommunstyrelsen har en tillräcklig återrapportering till kommunfullmäktige gällande bolagens och nämndernas verksamhet. Detta grundar vi på att kommunfullmäktige regelbundet beslutat i och fått information om frågor som rör de kommunala bolagen och nämnderna.

Bilaga

1. Uppsiktsplikt enligt kommunallagen

Enligt kommunallagen ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap 3-6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i. KL § 6:1

Av KL 6 kap 8 § framgår att 8 § fullmäktige får besluta att styrelsen får fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Styrelsen får dock inte ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda.

Av KL 6 kap 9 § framgår att styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Detta innebär att det är upp till respektive kommun att utforma uppsiktspliktens innehåll och hur den ska genomföras i praktiken. Kommunallagen betonar vikten av styrningen av den kommunala verksamheten oavsett juridisk form. Det ska således inte ha någon betydelse om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller förbundsform eller annan form. Det förekommer ofta att det finns personunion mellan ledamöter i kommunstyrelsen och nämnderna men detta fråntar inte kommunstyrelsen skyldigheten att utöva uppsikt över nämnderna och förbunden.

Av författningskommentarerna framgår att styrelsen har en särskild ställning bland nämnderna i och med att man har en ledande och samordnande roll. Uppsikten är dock i praktiken begränsad till att lämna råd och anvisningar och påpekanden samt i de fall det anses nödvändigt se till att fullmäktige i egenskap av högsta beslutande organ ingriper. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs i kommunala förbund. För att hantera denna uppgift utfärdas i praktiken förbundsordningar för de kommunala förbunden där kommunstyrelsens rätt till insyn skrivs in. Uppsiktsplikten gäller även gemensamma nämnder och bolag som kommunen är medlem i eller har ägande i.

I juli månad år 2018 släppte Sveriges kommuner och Regioner (SKR) skriften *Förstärkta*

uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag. Bakgrunden till skriften är de förändrade regler om uppsikt över kommun- och regionägda bolag som återfinns i kommunallagen. I skriften ingår en praxisstudie. Problemställningen som återfinns i skriften är att det av lagtexten inte framgår hur uppsiktsplikten skall utföras. Det framgår i förarbetena att styrelsens ställningstagande ska utformas som ett beslut som är överklagbart – det framgår emellertid inte vad som gäller för fullmäktiges hantering av styrelsens redogörelse.

Ett särskilt problem är vad som gäller i delägda kommunala bolag, där det är oklart om en, några eller alla kommuner skall utöva uppsiktsplikten. Likaså är det oklart vad som gäller beträffande sådana bolag som ägs av en kommun eller ett region tillsammans med privata aktörer.

Skriften tar fasta på att det hunnit utbildas en praxis för hur uppsikten hanteras för de kommunala bolagen. Skriften lämnar även ett förslag till struktur avseende innehåll i uppsiktsregler. Avsikten med förteckningen är att den ska vara exemplifierande – beroende på vilken ambitionsnivå som kommunen väljer kan reglerna om uppsiktsplikt göras mer eller mindre utförliga.

1. Ansvaret för uppsikten.

- a. Kommunstyrelsens ansvar i dess helhet.
- b. Eventuellt moderbolags och andra aktörers roller.

2. Underlag för uppsikten.

- a. Styrdokument och andra handlingar som lämnar upplysning om det kommunala ändamålet, m.m., med bolagsverksamheten, såsom företagspolicy, bolagsordning och ägardirektiv.
- b. Andra kommunala styrinstrument, såsom särskilda uppdrag, budget, kommunala policys.

c. Bolagens ekonomiska rapporter.

- d. Protokoll från bolagsstämma och bolagsstyrelse.
- e. Löpande information, beslutsunderlag till styrelsen m.m.
- f. Ärenden som underställs fullmäktige pga. att de är av principiell beskaffenhet eller större vikt.
- g. Lekmannarevisorernas granskningsrapporter.

3. Dokumentation

- a. Förteckning över vilka handlingar som lämnas över till kommunstyrelsen.
- b. Andra kommunala styrinstrument, såsom särskilda uppdrag, budget, kommunala policys.
- c. Kommunstyrelsens beslutsunderlag.
- d. Protokoll över kommunstyrelsens behandling av ärendet.
- e. Kommunstyrelsens åtgärder och rapportering med anledning av gjorda iakttagelser.

- f. Handlingar som överlämnas till kommunfullmäktige.
- g. Dokumentation av eventuella åtgärder under löpande år.

4. Tidsplan för uppsikten.

5. Uppföljning av uppsikten.

- a. Uppföljningsåtgärder.
- b. Resultat av uppföljningen

2024-03-07

Rebecca Lindström

Emma Ekstén

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Falkenbergs kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2023-12-05. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.